

Bruder und Vater, sondern auch die Nonnen zu Steyr ihren grössten Wohlthäter, der ihnen nicht nur, als im Jahre 1727 ihr Kloster sammt einem grossen Theil der Stadt dem Feuer zum Opfer fiel, in Rosenegg bereitwilligst ein Heim einräumte, sondern auch den Wiederbau ihres Klosters auf alle Weise förderte¹⁾.

Zu seinem Nachfolger erwählten die Capitularen nach zweimaligem Wahlgange ihren Mitbruder Constantin Muttersgleich.

(Schluss folgt.)

Drei Mauriner Studien zur Imitatio.

Mitgetheilt von Dr. Cölestin Wolfsgruber, Benedictiner zu den Schotten in Wien.

(Fortsetzung.)

II.

Collationes seu Lectiones variae codicum mss.

libelli de imitatione Christi.

Mss. codicum alii habentur coram, alii etsi non habentur prae manibus, exstare tamen alibi, vel alias exstitisse testimoniis aequae certis, ac si impraesentiarum adessent, demonstrantur.

Mss. codd. primi generis alii rursum certam auctoris vel temporis notam prae se ferunt, alii anonymi, alii achroni, alii pseudonymi.

1. C. Gerardi Montis. ante annum 1400. a.
2. C. Mellicensis, notatur 43/B. an. 1421. b.
3. C. Weingartensis. an. 1433. c.
4. C. Mellic. notat. 1. 78. an. 1434 d.
5. C. Augustanus; In eo prima pars libri de Imit. scripta est in concilio Basileensi anno 1437. 2. autem pars scripta est anno 1451 e.
6. C. Carthusiae Parcensis. An. 1458. f.
7. C. Sangermanensis. An 1460. g.
8. C. Parcensis alter. An. 1460. h.
9. C. Salisburgensis. An 1463. i.
10. C. Benedictinus achronus Monasterii Benedictino-Padoliron. l.

¹⁾ Annales Garstenses.

11. C. Cacensis achron. m.
12. C. Parcensis 3^{ius} Achr. n.
13. C. Thevenotianus. o.
14. C. Leodiens. 1400. p.
15. C. Aven. I. q.
16. C. Aven. II. r.
17. C. Claram. s.
18. C. Leschassier. t.

Lib. I.

Cap. I.

1. Quatenus vitam eius et mores imitemur. Desunt haec n. Si volumus. e. Si voluerimus s. Si velimus. Caeteri. — Summum igitur studium nostrum sit in vita Iesu meditari. Desunt haec b. et f. In vita Iesu i. m. n. o. Iesu Christi e. g. l.
2. Qui spiritum habent, absconditum ibi manna invenient. b. c. i. o. Spiritum eius. d. s. Qui spir. Christi haberet, absc. ibi man. inveniret. e. q. Qui spiritum haberet a. f. g. l. m. n. — Contingit quod inde multi ex frequenti auditu. h. Caeteri sine voce inde, quae videtur superabundare. — Pium desiderium non sentiunt. h. parvum desiderium sentiunt. Caeteri. — Spiritum Christi non habent. a. e. f. g. h. l. m. n. Spiritum eius. b. c. d. i. o. — Qui autem plene vult et sapide Christi verba intelligere. a. f. n. Vult plene et sapide. Caeteri.
3. De Trinitate disputare. i. Caeteri addunt: alta. — Opta b. s. Caeteri opto etc. — Totam Bibliam etc. m. s. tot. Bibl. corde tenus e. caeteri: exterius. Et omnium prophetarum dicta h. s. philosophorum caeteri. Quid tibi totum prodesset, d. o. caeteri sine tibi. — Sine charitate Dei g. l. Christi n. — Sine charitate et Dei gratia. q. et gratia eius. r. Sine charit. et grat. caeteri. — Vanitas vanitatum est f. n. Caet. sine est.
4. Vanitas est divitias etc. n. Caet. Vanitas igitur est. — Unde oportet puniri f. Vnde postmodum graviter puniatur m. Un. oport. postmodum graviter poenitere. d. o. oporteat puniri h. un. postmod. graviter oport. puniri a. g. l. r. oport. graviter pun. b. (e.) q. Longam vitam optare. a. b. c. d. f. g. h. n. o. q. desiderare l. sperare e. r. sperare vel optare m. — De bona vita parum curare. a. b. d. e. f. g. h. i. l. n. o. q. r. Modicum curare m. non

curare. c. — Praesentem vitam solum attendere, et quae futura sunt, non praevidere a. b. c. d. etc. praes. vi. sol. diligere et attendere. h. — Illic non festinare. f. h. r. Caeteri illuc.

5. Proverbii Salomonis n. Caeteri omittunt: Salomonis. — Te transferre. b. c. e. g. i. l. m. s. caeteri omittunt: te praeter r., qui habet se, sed per actuarii imperitiam. — Sequentes suam voluntatem et sensualitatem mundanam seu libidinosam. h. Sequentes suam sensualitatem. Caet. — Divinam gratiam r. Caeteri Dei.

Cap. II.

1. De humili scire sui ipsius. a. b. d. i. m. o. de hum. sentire e. g. l. de hum. cognitione h. — Melior est perfectio humilis q. profecto humilis. Caeteri. — Cursum coeli considerat. Omnes praeter h., ubi addit: et agnoscit. — Qui bene se ipsum considerat. h. cognoscit. alii.
2. Quiesce a nimio etc. omnes praeter f., qui habet: quiesce ergo etc. A nimio sciendi desiderio. Omnes praeter b., qui habet: studendi. et e. qui habet scientiae. — Magna invenitur ibi distr. et dec. i. o. — Multa sunt quae scire parum vel nihil animae prosunt. omnes praeter q. qui habet: Multa sunt quae scire cupientes parum etc. et r. ubi legitur: Multa sunt, quorum scire, parum etc. — Et valde insipiens est qui aliquibus intendit a. g. i. l. m. n. o. aliis. b. d. aliquibus bonis. c. aliquibus intendit aliis. h. aliquibus aliis r. — Saluti suae. Omnes praeter d. ubi: Saluti animae suae. — Multa verba non satiant animam. Omnes praeter h. ubi: sanctificant. — Bona vita refrigerat mentem. Omnes praeter l. ubi: conscientiam. — Apud Deum praestat confidentiam l. in Deo r. ad Deum caeteri.
3. Sed potius de data tibi notitia. h. caeteri recte addunt: time. — Fateri cognoscam f. fatere caeteri. — Sunt multo plura. l. etc. — Et magis in lege periti. l. etc. — Si vis aliquid scire et utiliter discere h. Si vis utiliter aliquid scire et discere. Caet.
4. Haec est altissima et utilissima lectio. om. praet. h. ubi: nobilissima. et m. ubi: verissima. — Sui ipsius cognitio vera et despectio. f. Sui ipsius videlicet vera cognitio et desp. h. Sui ipsius vera cognitio et despectio. Caet. — De se ipso nihil et de aliis bene sentire et alte, magna sapientia est. h. de se ipso nihil tenere, et de aliis semper bene etc. Caet. Alta sentire. c. d. f. alte caet. —

Magna sapientia est et grandis perfectio. h. Mag. Sap. est et perfectio. Caet. — Si videris aliquem etc. non debes tamen etc. a. b. c. d. m. — Si videas e. f. Si videres etc. non deberes. g. h. i. Aliquem aperte peccare. Om. praet. h. ubi: aperte peccatorem. — Meliorem aestimare. Om. praet. l. vbi: existimare.

Cap. III.

1. Felix, quem veritas per se ipsam docet. l. q. per se. alii. felix est. c. f. — Sicuti a. etc. — Fallunt etc. vident c. m. — Sed nostra opin. etc. d. o. — Non arguemur a. b. c. d. e. i. l. m. o. nec g. q. r. — Quia ignoravimus. a. b. c. e. g. l. quia ignoramus d. f. h. o. q. r. — Grandis insipientia et neglectio h. quod caet. — Intendi cupimus. o. intendimus caet.
2. Quid nobis de generibus. m. quid nobis curae. Caet. — Cui aeternum loquitur h. qui vel cui aetern. verb. d. o. qui enim unum verbum loquitur. n. cui aeternum verbum loquitur. Caet. — Nemo sine illo intelligit aut recte iudicatur. h. iudicat. Caet. intelligit et b. ut caet. — Potest stabilis corde esse et in Deo pacificus permanere. a. b. h. i. l. m. q. r. stabilis in corde potest esse, et ideo pacificus permanere. c. cum Deo. f. — O unitas Deus r. o veritas. Caet. — Fac me unum tecum permanere. h. tecum in charitate perpetua. Caet. Taedet me saepe multa legere et videre. audire. h. legere et audire caet.
3. Quanto aliquis magis sibi unitus. a. e. g. h. l. n. q. r. tibi. b. c. d. o. quanto aliquis magis unitus et interius simplicatus fuerit. m. — Intelligit . . . accipit. a. b. c. d. e. etc. intelliget . . . accipiet. l. — Lumen accipit. h. lumen intelligentiae. Caet. — In se otiose b. c. d. f. h. i. n. o. otiosus. Caeteri. — Tua immortalificata affectio cordis a. etc. immoderata cordis affectio. b. — Prius opera sua intus disponit. c. — Sed ipse inflectit ad arbitrium. f. sed inflectit ea ad arbitr. h. sed ipse inflectit ea. a. etc. — Hoc deberet esse negotium nostrum, vincere videlicet se ipsum, et quotidie se ipso fortiorem fieri, atque in melius aliquid proficere. a. b. c. d. e. etc. hoc est negotium nostrum. d. o. vincere se ipsum quotidie, et quotidie seipso fortiorem fieri. h. in melius aliquid de die in diem proficere. q.
4. Omnis perfectio in hac vita quamdam imperfectionem sibi habet annexam. a. b. etc. omnis profectus in hac vita sive perfectio. h. omn. perf. in h. v. quiddam imperfectionis habet sibi annexum. m. —

Humilis tui cognitio certior est ad Deum. h. certior via est. a. etc. — Quam profunda scientiae inquisitio. m. profunda scient. inquisit. caet. — Quaelibet rei simplex notitia. h. simplex notitia rerum. f. simplex rei notitia. a. etc. — Et a Deo est ordinata. a. caet. sine est, nempe superfluit. — Magis scire. a. d. magis student scire. Caet.

5. Tanta mala et scandala in populo nec tanta dissolutio in populis. h. in coenobiis caet. — Non quaeret a nobis Deus. h. non quaeretur a nobis. a. et caet. — Quid legimus sed quid fecimus, nec quam bene diximus, sed quam religiose viximus. a. b. c. etc. legerimus, fecerimus, dixerimus, vixerimus. h. — Ubi sunt modo omnes illi domini et magistri, quos bene novisti dum adhuc viverent et in studiis florerent. a. b. etc. illi magni domini. f. illi magistri. m. — In vita sua aliquid esse videbantur. a. c. etc. in vita s. aliquid videbantur. b. etc. — Vita eorum scientiae ipsorum concordasset. a. conscientiae ipsorum. r. Vere magnus est qui magnam habet charitatem. a. b. c. d. e. g. i. l. o. q. r. Suam voluntatem relinquit. a. b. c. d. e. g. i. o. r. suam relinquit. l. m. q.

Cap. IV.

1. Non est credendum omni verbo nec instinctui. a. b. etc. nec instinctu. f. h. — Ita infirmi sumus. a. etc. et ita infirmi et debile sumus. h. — In rebus et verbis satis labilem. f. in verbis. Caet.
2. Magna sapientia non esse praecipitem. b. f. g. i. q. magna est sapientia. a. e. r. magna sapientia est. c. d. h. l. m. o. Nec pertinaciter in propriis stare sensibus. a. in propriis sensibus stare. b. d. f. g. h. i. l. m. n. o. stare in propriis sensibus. q. r.

Cap. V.

1. Veritas est in scripturis sanctis. a. b. c. d. e. g. h. i. m. o. q. r. sacris. f. l. — Omnis scriptura sancta eo spiritu debet legi. a. c. d. e. g. h. l. q. r. ex spiritu. b. f. i. m. om. scrip. sacra in spiritu debet legi. o. — Quaerere potius debemus. a. g. l. m. quaer. deb. potius. b. c. d. e. f. h. i. o. r. potius debemus quaerere. q. — Non te offendat. a. etc. non te afficiat. d. o.
2. Ubi simpliciter et fideliter debemus credere. Nunquam velis habere nomen scientiae. h. ubi simpliciter esset transeundum. Si vis perfectum haurire. Caet. — Sine sono et variis modis loquitur

nobis Deus. r. sine personarum acceptione variis modis loquitur
nobis Deus. a. etc.

Cap. VI.

1. Inquietus est. f. fit. a. etc. — Homo qui necdum perfecte in se mortuus est. a. etc. nondum. e. h. — Infirmus in spiritu. a. b. c. d. f. i. l. o. q. r. infirmus enim spiritu. h. infirmus spiritu. g. m. — Leviter etiam. g. l. q. r. et leviter. a. — Dedignatur f. indignatur. Caet.
2. Prosecutus fuerit. a. assecutus. h. — Ex remorse. a. e. reatu. b. c. d. e. f. g. h. i. l. o. q. r. — Vera pax cordis b. etc. pax vera cordis. a. — In fervido spirituali. f. in fervido et caet.

Cap. VII.

1. Pro amore. a. amore. Caet. — Spem tuam pone et constitue. h. spem t. constitue. Caet. — Aderit. a. etc. adhaerebit. h.
2. Seipsum dare desiderat. h. seipsum super omnia dare desid. a. etc. Quicquid est in homine. c. d. quid. a. Caet. — Corruptitur et foedatur. l. corruptitur ac devastatur et defoedatur. h. corrump. et defoed. Caet.
3. De operibus bonis. a. etc. de operib. tuis bonis. f. — Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora. a. etc. si autem aliq. bon. hab. inde tamen crede aliis meliora. h.

Cap. VIII.

1. Blandiri. b. c. d. e. g. h. i. l. m. o. r. blandire. a. f. — Cum divitibus non libenter appareas. q. cum divitib. noli blandiri, et coram magnatis non libent. appar. Caet. — Cum humilibus et simplicibus, cum devotis et morigeratis. a. etc. cum humilibus et devotis, cum simplicibus et bene morigeratis. h. Quae devotionis sunt. b. c. d. i. o. aedificationis. a. e. f. g. h. l. m. q. r.
2. Accidit quod. b. e. accidit ut a. etc. Putamus enim aliquando. h. putamus aliquando. Caet. — Ex coniunctione nostra. a. b. c. d. e. g. h. i. l. m. q. conversatione. f. communicatione. o. r.

Cap. IX.

1. Quam stare in praelatura. h. quam in praelatura. Caet. — Curre huc vel illuc. r. hic vel ibi. a. etc. alibi. h. — Sub obedientia. a. etc. in obed. g. — In humili subiectione sub regimine praelati. a. sub praelati regimine. b. et sub prael. h.

2. Necessè est. a. etc. natura est. f. — Quis est ita sapiens, qui omnia plene scire potest. a. g. q. caet. habent abbreviationem pt., ut ambiguum, habeantne potest an possit.
3. Potest etiam contingere, ut bonum sit uniuscuiusque sentire, sed nolle aliis acquiescere, cum id ratio aut causa postulat, signum est superbiae et pertinaciae. a. etc. unicuique sentire. f. uniuscuiusque sentire et acquiescere, cum id ratio aut causa postulat; suum autem sensum sequi vel praeferre, signum est superbiae et pertinaciae, atque arrogantiae.

Cap. X.

1. Impedit. a. nocet. h. — Saecularium gestorum. a. b. e. f. g. h. etc. negotiorum. c. d. — Pluribus tacuisse. m. pluries caet. — Tam solemniter loquimur. m. tam libenter. Caet. — Ad invicem consolari. a. b. c. d. i. o. ab invicem. e. g. h. l. q. r. Multum libenter de his quae multum diligimus vel cupimus, vel quae nobis contraria sentimus, libet loqui et cogitare. a. b. c. e. etc. libet nos loqui. d. quae nobis contraria sentimus. f. libenter loquimur de his quae multum diligimus, vel quae nobis contraria sentimus, libet loqui et cogitare. h.
2. In custodiam oris nostri. a. etc. cordis. h. — Quae aedificabilia sunt loquere. a. etc. quae aedificationis sunt, loquamur. h.

Cap. XI.

1. Cum aliorum dictis et factis. a. b. d. e. l. m. q. r. dictis aut factis. c. i. o. — Et quae ad nostram. a. q. r. quae ad nostram. b. etc. — In pace manere a. vivere. c. o. stare in pace. n. — Intermiscet. a. b. c. d. g. i. o. q. r. Immiscet. e. f. h. l. m. n.
2. Terrenis. d. o. terrenis desideriis. a. b. c. e. f. g. q. r. -- Accendimur. a. b. c. e. f. g. n. r. attendimus. d. m. o. Nobis ipsis a. nobismet ipsis. m. o.
3. Interius minime implicati. a. interrenis. d. f. n. o. De coelesti dulcedine. a. contemplatione. b. c. d. f. g. i. r. — Impedimentum est. a. impedimentum nostrum est. h.
4. Sicut viri fortes, stare. a. m. r. stant. f. — Ipse enim certantes a. etc. Ipse enim Deus. h. — Nobis certandi occasiones procurat. a. m. r. nobis occasiones procurat. h. — Si tantum. a. m. r. si tamen. h. — Ad radicem securim ponamus. a. m. r. ad radicem id est ad finem vitae nostrae securim pon. h.

5. Post multos annos professionis. a. conversionis. q. post multos annos. professionis fervor etc. f. post mult. an. professionis. unde dicit Bernardus: multo facilius reperies multos saeculares converti ad bonum, quam unum quempiam de religiosis transire ad melius. rarissima avis est in terris, qui de gradu quem forte in religione attigerit, vel parum ascendat. Fervor etc. — Tunc postea cuncta possemus. a. e. g. l. q. r. multa. c. tunc cuncta postea. b. tunc cuncta possemus postea. d. i. o. cuncta postea possumus. m.
6. Assueta dimittere. a. relinquere. f. — Malam dedisce consuetudinem. a. b. d. e. g. q. r. desiste. c. m. deiice i. desere. l. malam noli ediscere consuetudinem. o.

Cap. XII.

1. Bonum nobis est. a. etc. bonum est nobis. b. e. f. g. l. — Habeamus. a. habemus. f. c. d. e. — Recognoscat. a. cognoscat. caet. — Quatenus se in exilio quisque esse cognoscat. f. — Nec spem suam. a. etc. ne spem s. h. c. d. — Contradictores. a. b. i. l. q. r. contradictiones. e. — Non bene nobis creditur. a. b. c. d. g. i. l. m. o. q. r. de nobis. h. l. (quand les hommes . . . juegat mal de nous.)
2. In Deo taliter firmare, ut a. e. q. in Deo firmare. f. n. totaliter caet. — Multas humanas consolationes. a. e. g. l. q. r. multas consolationes. b. etc. — Tribulatur vel tentatur aut malis cogit. afflig. a. et tent. et mal. cog. f. — Deum sibi necessarium. f. magis necessar. caet. — Nihil boni se posse. a. etc. nihil se posse c. d. n.

Cap. XIII.

1. Sine tribulatione esse non possumus et tentatione. a. Sine tribul. et tentat. esse. b. e. r. m. l. g. i. h. tentat. et tribul. esse. d. o. tribulationibus et tentationibus. c. Sine tribulatione esse non poss. q. sine tribul. et sine tentat. f. — Vita humana. a. h. c. f. g. i. l. m. q. hominis. d. e. h. o. r. — Circa tentat. a. contra. c. d. — Nemo tam perfect. est et sanctus, qui non habeat aliquando tentationes, quia plene. e. et plene a. etc.
2. Sunt tentat. homini saepe valde utiles. a. Et tamen tentat. homini sunt. o. tentat. huius mundi homini. h. — Humiliatur, purg. et eruditur. l. m. r. purg. hum. et erud. a. i. o. — Per mult. tribul. et tentat. a. tribul. et passiones. q. — Non est aliquis

- ordo tam sanct. nec locus. a. l. m. q. vel locus. — o. tam secretus a. etc. tam securus. q. — Ubi non sint tentat. vel adversitates a. g. l. m. q. et advers. b. c. d. e. i. o. nec advers.
3. In concupiscentia nati sumus. — a. b. c. e. f. g. i. l. m. q. r. in concupiscentiis. h. nascimur. d. o. — Ad patiendum habebimus. a. b. c. d. e. f. g. i. o. r. habemus. l. m. q. — Felicitatis perdidimus. b. c. d. felicitatis nostrae. a. e. patriam felicitatis. o. — Eas vincere. a. vincere. b. c. d. etc.
 4. Redient. a. b. c. d. o. redeunt. e. g. i. l. r. accedent. m.
 5. Inconstantia animi et parva ad Deum fiducia. a. confidentia. b. c. d. e. f. h. etc. inconstantia animi est etc. c. o. inconstantia et parva animi ad Deum confidentia. h. — Nescimus saepe. a. etc. nescim. quippe h. — Quid possumus. a. c. d. etc. possumus b. e. — Sinitur. a. etc. permittitur. h. — Ei obviatur. a. b. illi caet. — Cum mala per longas invaluere moras. c. g. l. — Medicina paratur et alibi. Non confundetur cum loquitur inimicis suis in porta h. — Et ex toto h. ex toto. a. etc.
 6. Secundum divinae ordinationis sapientiam et aequitatem quae. e. qui. caet. — Secundum electorum suorum salutem. e. r. ad elect. suor. salutem. a. b. c. d. g. i. l. m. o. q.
 7. Non debemus desperare cum tentamur. a. etc. de Deo non deb. desperare ad tentationes. f. n. — Faciet cum tentatione proventum. f. r. talem faciet cum tentatione proventum a. b. etc. — Sub manu Dei. a. etc. sub potenti manu Dei. d. e. o. — Humiles spiritu salvabit et exaltabit. a. e. f. h. l. m. q. r. salvabit, et liberabit ac exaltabit. b. c. d. i. o.
 8. Probatum homo quantum profecit, et ibi maius meritum consistit et virtus melius patescit. a. etc. existit. b. c. d. e. g. i. l. m. o. q. r. probatur homo quatenus proficiat, et ibi maius meritum existat, et virtus melius patescat. f.

Cap. XIV.

1. In iudicando alicui homo frustra laborat. Sicut nobis res cordi est etc. h. frustra laborat, saepius errat, et leviter peccat, seipsum vero iudicando et discutiendo semper fructuose laborat. a. etc. — Verum iudicium. a. rectum iudicium. i.
2. Multi occulte seipsos quaerunt. a. etc. saepe occulte. h. — In bono stare. h. in bona pace. Caet. — Pro eorum velle. a. b. c. d. f. pro eorum libitu. e. — Opiniorum. a. etc. optionum. d.

3. Relinquitur. a. b. e. g. i. l. m. q. r. dimittitur et relinquitur. c. d. o. — Raro et tarde a. b. c. e. f. vel tarde. d.

Cap. XV.

1. Pro nulla re mundi, et pro nullius hominis dilectione aliquod malum est faciendum. a. pro nul. re mun. et contra nullius hominis dilectionem. h. — Opus bonum libere aliquando intermitt. a. e. q. r. op. bon. aliq. intermitt. b. c. d. g. i. l. m. o. — Pro util. tamen. g. sed pro utilit. tamen. a. g. q. sed pro util. indig. b. c. l. i. m. o. r. pro utilitate tamen. e. pro util. tantum. l. a. Hoc enim faciendo. h. facto caet. — Deseritur. a. e. r. destruitur. b. c. d. f. g. h. i. l. m. n. o. q. — Opus extrinsecum. h. externum. a. b. c. e. f. g. i. m. q. r. opus bonum externum. d. o. — Quantumcumque etiam parvum. b. c. d. parvum et despectum. a. e. quantumcumque etiam parvum sit et despectum bonum, efficitur virtuosum. f. fructuosum. caet. — Ex quanto quis agit quam opus quod agit. e. quam opus quod facit. a. quam quantum facit. b. c. d. f. g. h. l. i. q. r. s. quam quantum quis facit. o.
2. Multum facit, qui multum diligit. Multum facit qui rem bene facit: bene facit, qui magis. a. b. c. d. e. g. i. l. m. q. r. diligit. Multum facit, qui magis communitati quam suae voluntati servit. f. diligit. Multum facit, qui rem bonam facit. bona facit, qui magis communicat aliis, quam suae voluntati servit, h. quantum facit. Bene facit, qui magis communitati. o. — Naturalis inclinatio. a. e. st. sp. carnalis. b. c. d. f. g. i. l. m. o. carnalis cogitatio. h.
3. Qui veram et perfectam charitatem. a. b. c. e. g. i. m. qui vero perfectam. l. qui autem veram et perfectam. f. qui perfectam et veram h. — Sequitur b. habere desiderat. m. habet caet. — In nulla re mundi seipsum quaerit. a. in nullo seipsum quaerat. m. in nulla re. b, c. d. e. etc. — Fieri desiderat. a. etc. desideret. m. — In Deo super omnia bona optat beatificari. a. etc. in Deo super omnia benedicto bona opt. beatif. — A quo finaliter omnia procedunt. a quo tota et omnia. m. — In quo finaliter omnes sancti fruibiliter requiescunt. a. b. d. e. g. in quo omnes sancti fruibiliter quiescunt. c. — Vanitatis et miseriae. h. vanitatis caet.

Cap. XVI.

1. Quae homo in se emendare non valet. h. in se vel in aliis a. etc. Cogita ergo. e. cogita. Caet.

2. Mala in bonum. a. b. c. d. malum. f. — Libenter habemus alios perfectos. a. b. c. d. e. g. — q. lib. habemus odio alios imperfectos. f. lib. volumus alios esse perfectos. m. — defectus. a. b. c. d. mores. o.
3. Stricte. a. b. c. d.—q. r. districte. m. o. — Quod raro. a. e. h. quam raro b. c. d. f. g. i. l.—n. q. quia raro. m. o. — Sicut nos ipsos. a. b. c. d. q. nosmet ipsos h. r. — Pensamus. a. b. c. d.—q. r. amamus. m.

Cap. XVII.

1. Oportet, quod a. etc. ut. o. m. — In monasteriis. a. f. c. d. e. g. i. l. m. o. r. monasterio. b. q. — Vel in congregatione. a. b. c. e. g. i. l. m. q. r. congregat. d. o. — Ibi. c. g. m. inibi. a. b. d. e. i. l. o. q. r. — Fideliter. g. l. fidelis permanere. c. d. o. perseverare. a. b. e. g. i. l. m. q. r. — Vixit . . . consummavit. a. b. c. e. f. g. i. l. m. q. r. vixerit . . . consummaverit. d. h. et vitam feliciter consummavit. o. — Exulem peregrinum. a. e. f. exulem et peregrinum. b. c. d. g. h. i. l. m. q. o. r.
2. Confert. a. b. e. g. i. n. r. conferunt. d. f. h. l. o. q. faciunt. m. in omnibus subiectus. a. omnibus subiectus. Caet.
3. Otiandum vel fabulandum. a. e. g. h. i. q. et fabul. f. l. r. vel ad fab. b. c. et ad fab. d. o.

Cap. XVIII.

1. Amici nostri. h. Christi. caet. — In frigoribus f. frigore caet. — In labore et fatione. a. etc. in lab. in fatigat. h.
2. Tribulationes passi sunt. a. persecutiones et tribulat. h. — Ut in aeternam vitam. a. etc. in vitam aeternam. m. in aeterna vita. c. ut aeterna vita eas possideret. r. — O quam strictam et abiectam vitam. a. b. d. e. g. h. i. m. o. o quam sanctam et abiectam vitam. f. strictam et abjectam. l. n. et arctam. c. — Orationi diutinae. a. b. d. e. f. g. i. l. m. o. q. r. divinae. c. h. — Cessabant. h. cessassent. m. cessarent caet.
3. Etiam in necessitate a. etc. etiam corpori servire in necess. r. ex necessitate. f.
4. Sibi ipsis videbantur tamquam nihil. d. g. l. o. q. — Et huic mundo despecti. a. et erunt huic mundo despecti. h. — Tepidorum numerus. a. etc. numerositas minus a. d. m. languores in miseria. r.

5. Sub regula magistri. a. q. r. sub regula. b. c.
6. O tepor m. oh! teporis. a. oh! temporis. g. o. torporis. l. — In te penitus non dormitet. a. intus non dorm. f. — Devotorum. a. virtuosorum et devotorum. d. o.

Cap. XIX.

1. Et merito multo plus debet esse intus. a. b. c. e. g. et multo plus. f. et merito plus in multo debet esse interius. h. et merito multo plus debet esse intus quam cernitur foris. d. quam quod cernitur foris. a. b. c. e. g. — Propositum nostrum. a. b. d. e. statum. c. renovare debemus, ubicumque fuerimus, propos. nost. f. — Et ad fervorem nos excitare. a. concitare. f. exercitare h. — Quasi hodie primum. a. quasi primum hodie. f.
2. Secundum propositum nostrum, cursus profectus nostri. a. b. c. sec. prop. nos. extendit se cursus. d. — In propria sapientia. a. scientia. h. — In quo et semper confidunt, quidquid arripiunt. a. in quo semp. confid. quid arrip. h.
3. Si pietatis causa aut fraternae utilitatis proposito, consuetum quandoque — omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari. a. b. c. e. g. i. l. m. q. r. si pietatis causa aut fraternae utilitatis, propositum quandoque consuetum omittitur, per exercitium facile postea poterit recuperari. d. o. — Aliquid certi proponendum est; et contra illa praecipue, quae amplius nos impediunt. a. q. r. impugnant nos. h. et illa praecipue, quae. b. c. d. e. f. g. h. i. l. m. o. — Exteriora nost. et inter: pariter nobis scrutanda sunt et ordinanda. a. b. c. scrutan. s. atque mundanda. f.
4. Corporal. tam. exercitia districte sunt agenda. f. discrete caet.
5. Cavendum tamen est ne. b. c. d. i. q. cavend. tam. ne. a. e. g. l. m. o. cav. tam. tibi est. r. — Ne impiger sis ad communia. a. e. f. g. i. o. n. ne piger. b. c. d. h. l. m. q. r. — Alia in festis, alia feriatis. a. c. g. o. alia in feriatis. d. e. i. l. m. q. r. alia in festis magis sapiunt diebus. b.
6. Circa principalia festa. a. circa tamen. h. — Renovanda sunt bona exercitia. a. etc. revocanda. m. removenda sunt temporalia bona. h.
7. Studeamus nos melius ad exitum praeparare. a. nos in melius ad exercitium praep. h.

Cap. XX.

1. Quaere. a. etc. sume. d. o. — Aptum locum. a. tempus. Caet. — Locutionibus et otiosis sermocinationibus. f. otios. circuitionibus. a. — Insistendis. Unde sancti patres humana consortia, maxime ubi poterant, vitabant. f. insistendis. Maximi sanctorum humana consortia ubi poter. vitab. a. etc. — Et Deo in secreto servire. a. et ideo. f.
2. Minor homo redii. a. etc. minus homo. b. — Facilius est omnino tacere. a. etc. et facilius est. b. facilius autem. h. — Se posse custodire. h. sufficienter custod. Caet. - - Latet. nemo secure praeest. h. Latet. Nemo secure loquitur, nisi qui libenter latet. Nemo secure praeest. Caet. — Didicerit. h. didicit. Caet.
3. Habet h. habeat. Caet. — Exiitit. a. etc. r. existit h. — Ex superbia et ex praesumptione. h. ex superbia et praesumpt. Caet. Aut devotus aut humilis heremita. h. aut devotus heremita. Caet.
4. Multis utilius est. a. e. f. l. n. r. multo utilius est. b. m. multum utilius est c. d. i. o. multis melius est. q. — Ne etiam a. et cet. et ne etiam. f. — Qui nunquam mundo se occuparet. f. cum mundo. a. — Salutaria ac divina. a. atque divina. f. et divina. h. — Quam magnam pacem et quietem possideret. a. pacem cum Deo possid. h.
5. Intra cubile tuum. a. r. cubiculum. h. q. — Quod foris saepius amittes. a. b. deforis saepe amitteres. c. q. deforis saepius amittes. d. e. f. g. h. i. m. o. r. amittis. l. deforis saepius admittes. f.
7. Reportas. a. d. importas. b. e. o. — Triste mane facit. a. b. parit. d. mane tristem facit. c. — Mordet ac perimit. a. f. g. h. punit. b. c. d. premit. e. ut vipera mordet ac perimit. l.
8. Alibi tantam pacem. a. b. c. f. g. alicubi. e. — Quod diu possit sub sole perman. b. d. e. i. l. m. o. r.

Cap. XXI.

1. Aperit. a. b. c. e. reperit. d. o. — In hac vita laetari. a. perfecte laetari. Caet. — Mirum est quod homo possit. b. a. m.
2. Impedimentum distractionis. a. et cet. devotionis c. — Ad unionem se recolligere. a. redigere. cet. — Permittent. i. dimittent. cet.
4. Cognosce te indignum. a. et cet. cognosce igitur. f. — Sive enim se considerat sive de proximo pensat. a. d. consideret. penset

b. r. sive proximum pensat h. — Materia iusti doloris. b. i. l. materiae cet.

5. Si frequentius de morte cogitares. h. de morte tua. cet. —
Frequentius te emendares, h. m. r. ferventius. cet.
6. Inopia nostri spiritus c. inopia spiritus. cet.

Cap. XXII.

1. Quamvis rex sit vel papa. a. e. f. g. h. l. m. sive sit rex vel papa.
b. i. sive rex sit, sive papa. d. c. o.
2. Et quia nunquam. f. quia nunquam cet.
4. Tenerentur h. traherentur cet.
5. Ut venias. d. o. antequam venias. a. b. c. e. i. m. — Tenere
pacem f. patientiam. cet. habere patientiam. r. — Mortalis. h.
mortalitas. a. et cet.
7. Instrueremur. a. b. c. d. e. f. h. i. m. o. r. institueremur. g. l. q.

Cap. XXIII.

1. Valde cito tecum erit hic factum. a. b. o. hoc. g. h. i. m. q. —
Vide aliter quomodo te hic habeas. b. c. d. i. o. quomodo te
habeas. a. e. g. l. m. q. vide ut aliter te habeas. r. — A viante.
h. a mente. cet. — O hebetudo et duritia cordis humani quae
solum praesentia meditatur. f. quod caet. — Non multum mortem
paveres. r. timeres. cet. — Melius esset. a. b. c. d. e. f. g. i.
l. m. q. r. est. h. o.
2. Emendamus nos. h. emendamur. cet. — Periculosius erit. a. est.
cet. — Diu vivere f. n. diutius cet. — Vidisti aliquando hominem
mori. b. si vidisti aliq. hom. mor. cet.
3. Multi subito et improvisi moriuntur c. o. improvise. cet. — Dolebis
quia. a. b. g. i. l. m. q. quod. c. d. e. o. — Remissus fuisti
in bonis operibus. h. remissus fuisti. cet.
4. Quam felix, quam prudens est. b. quam felix et prudens cet. o.
quam. h. — Dabit namque profecto magnam fiduciam feliciter
moriendi. h. dab. namq. magnam fiduc. felic. moriendi. cet.
5. Nunc sunt dies salutis, nunc tempus acceptabile. e. q. r. s. t.
7. Alius suspendio ignominiose interit. e. — Et sic omnium finis est
mors.
8. Age nunc age charissime. m. r. age age nunc chariss. a. — Quid
tibi post mortem sequetur. a. e. f. g. h. l. o. q. r. servatur. b.
sequatur. d. sequitur c. l. — Fac nunc tibi amicos, venerando
Dei sanctos. a. et cet. invocando. e. venerandos Dei sanctos. m.

Cap. XXIV.

1. Ut quid non praevides tibi in diem iudicii? b. e. in die. cet. — O miser aperi oculos tui cordis et non corporis, et sic poteris videre quia nunc labor. h.
2. Veniam ab aliis petere non retardat. a. et cet. non tardat recipere. d. o. — In futurum purganda reservare. m. — Ad corpus. h. ad carnem. caet.
3. Purgabit. l. devorabit. cet. ardebit et devorabit. h. — Ignis ille. a. ille ignis. cet. — Maiorem materiam ad comburendum. f. comburendi. cet. — Conservas. r. reservas cet. — Perurgentur. a. c. f. g. l. m. n. pungentur. b. d. e. h. i. o. punientur. r.
4. Non habeat. l. m. habebit. cet. — In poenitentia. h. amariss. poenit. a. et cet. arctissima r. — Consolatio cum damnatis. h. consol. damnatis. cet. — Esto ergo. h. esto modo cet. — Constantiam. h. fiduciam. a. et cet.
5. Didicerit. h. didicit cet. — Tunc arctabitur strictissime, qui modo non coactus divinum fugit officium, et inter saeculares et vanitates mundi discurrere nititur et gaudet. h. — Miserebitur. h. moerebit. a. et cet. dolebit. r. — Caro in praesenti afflicta. h. caro afflicta. cet. — Habitus subtilis et pretiosus. h. vestis subtilis. cet.
6. Appreciabitur. l. ponderabit. cet. — Contemptus deliciarum et divitiarum f. contemp. divitiarum cet. — Sub devota orat. Quam sub delic. h. super. cet. — Quid possis. a. et cet. posses. h. potes. f. — Si nunc tam parum vales sustinere. a. f. h. m. n. tam parum non vales sustinere e. g. l. r. u. x. — Sustinere. h. suffere. a. m. r.
7. Necdum timor. h. necdum amor. cet. — Hactenus. f. citius. cet.

Cap. XXV.

1. Cur saeculum reliquisti. a. c. d. e. l. haec. desunt. m. — Substantiam b. d. saeculi substantiam recusasti. o. — Ad profectum studeas. q. ferveas cet. — Nec erit amplius timor h. nec. erit tunc amplius timor. cet. — Ne superbus aut elatus fias. h. ne torpeas aut elat. fi. cet.
2. Cum enim quidam. a. b. c. d. i. m. o. cum quidam e. g. l. q. r. — Quod si hoc scires a. b. c. d. e. g. i. l. m. o. q. quid. r. — Fac nunc quod facere velles. f. quod tum. cet. — Et bene securus eris. a. et cet. et tum bene. h.

3. Cum vero. h. enimvero. cet. — Spiritum mortificat. h. in spiritu. cet. — In bono plus proficit. q. ibi plus homo prof. r. ibi homo plus prof. cet.
4. Sed non omnes habent aequae multum ad moriendum et vincendum. a. aequae multum ad vincend. et moriend. b. c. d. e. g. i. l. o. r. et mortificandum. q. aequae donum ad vinc. et. morien. m. vultum aequae ad vinc. et mor. h. — Subtrahere se violenter ad quod natura vitiose inclinatur. a. et cet. subtr. se viol. ab eo ad quod. f. h. q. — Frequentius a. et cet. ferventius. f.
5. Nocuum. a. e. o. nocivum. f. b. c. d. g. i. l. m. q. r. noxium. h.
6. Memor esto arrepti propositi. a. et cet. mem. esto semper arrep. h. Bene verecundari potes. a et cet. multum verec. r. — Inspecta vita Iesu Christi. a. e. g. l. m. q. r. Domini nostri Iesu Christi. b. c. d. i. o. vita Christi. f. vita tua et Christi h. — Passione Domini. a. b. d. etc. Domini Iesu salvatoris nostri c.
7. Et capit, quae. a. etc. ea quae h. — Negligens et tepidus. a. etc. indevotus et tepidus h. — Quia laxiora. h. qui. cet. — Unum aut reliquum. h. aut. unum aut reliq. cet.
8. Artati sunt sub disciplina claustrali. a. artati sunt disciplina claustr. f. hortati sunt sub disc. h. artati sub discipl. claustrali, raro exeunt. m. — Carthusienses, Cisterc. a. Carthus. Celestinos, Cisterc. Cluniacenses. q. Carth. Cisterc. et celest. h.
9. O si nunquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire, sed semper posses Deum laudare, et solummodo spiritualibus studiis vacare, tunc multo felicior esses, quam modo, cum carni ex qualicunque necessitate vivis et servis. haec desunt h. ex quacunque necessitate vivis et servis. c. d. o. ex qualicunque neces. servis. cet. — Necessitates. a. etc. necessitates corporales tam multiplices. h.
11. Resistere vitiis et passionibus. a. etc. vitiis, peccatis et pass. c. vitiis, quam corporalibus insud. lab. b. — Si diem expendes. m. expendis. q. expendas. cet. — Explicit libellus devotus de Imitatione Christi, Liber videlicet primus. Incipit tabula libri secundi. m.

Lib. II.

Cap. I.

1. Regnum Dei pax et gaudium. a. etc. Iustitia, pax et gaudium. d. o. — Et ibi complacet sibi. frequens illi visitatio cum homine interno. a. ut ibi compleatur sibi frequens illi visitatio, cum homine interno

- dulcis sermocinatio. h. — Grata consolatio, multa pax, familiaritas.
c. d. e. g. h. i. l. m. o. grat. consolat. familiaritas. a.
2. Servabit. Et pater meus diliget eum. d. o. — Homines cito mutantur. a. c. e. g. moriuntur. d. o. — Usque in finem firmiter. a. et cet. fortiter et firmiter. h.
 3. Cras contrariari possunt. a. et cet. contrarii esse possunt. l. — Et e converso, saepe enim ut aura vertuntur. e. saepe ut aura. cet. — Et ubicunque fueris. a. sed. h. — Nisi Christo intime fueris unitus a. c. e. g. m. o. q. r. in Christo d. l.
 4. Et sicut in transitu a. c. e. g. i. l. m. q. et sic in trans. d. o. et in transitu. r. — In sacris vulneribus eius. a. in passionibus vulnerum eius. h. — Confortationem. a. g. i. l. m. q. r. conformationem. c. consolationem. d. o. consolat. et confortat. h. — Verba detrahentium. a. d. g. l. m. o. r. detrahentia c. e. h. q. — Pertrahes. h. perferes. cet.
 6. Si semel perfecte introisses in interiora Iesu. a. cum Christo introisses. h. — Nihil curares. a. nihil vel modicum h. — De illato opprobrio. a. de opprobriis illatis h. — Elevare supra seipsum. a. r. et elevare super seipsum. d. e. o. et elevare se supra seipsum. g. l. m. et levare se super seipsum. c. i. q. et relevare h.
 7. Effundit. a. d. e. g. h. i. m. o. q. r. diffundit. c. — Sic se illis accomodat. a. g. i. sic illis accomodat h. — Attrahit. a. d. g. l. attrahitur. c. h. e. i.
 8. Immo multa. l. ideo cet. — Et saepe conturbant. a. g. l. q. et te saepe. d. e. et se secrete conturbant. i. et multa conturb. r. — Non es adhuc perfecte. a. r. adhuc non es. g. l. m. r. non es perfecte. c. d. h. q. e. — Tibi ipsi. g. l. m. tibi. i. c. d. o. q. r.

Cap. II.

De humili submissione sub praelati regimine. a. g. l. m. de hum. submiss. c. d. i. o. de humili submiss. h.

1. Non magnum pendas. h. magni. cet. — Quem enim adiuvere voluerit. h. Deus adiuvere. a. — Ipse novit. a. ipse enim. h. — Sciunt et redarguunt. a. sciant et redarguant. h.
2. Accepta confusione. h. q. r. contumeliae confusione. a. contumelia et confusione. cet.

Cap. III.

De bono pacifico homine. a. c. d. g. i. de bono pacifico h.

1. Tene te. a. h. pone te. c. d. e. g. i. l. m. o. q. r. — Agitur. a. c. d. e. g. i. l. m. o. q. r. agitur. h.
2. Excusare et colorare. a. c. d. e. g. i. l. o. r. et tolerare. h. m. q. Magna grat. et laudabile nimis virileque factum esset. d. o. mag. grat. est. a. g. i. m. r. mag. grat. et laud. nim. virileque factum. c. e. i. mag. gratia et laudabilis nimis, virileque factum est q.
3. Sunt qui seipsos. c. h. d. e. o. q. r. sed sunt. a. g. l. m. — Cum aliis pacem, h. etiam pacem a. c. d. e. g. i. l. m. o. q. r. — Tenent. c. e. habent. g. i. l. m. o. q. — Ad pacem alios reducere. a. c. e. g. i. l. m. q. r. pacem ad alios deducere. d. o.

Cap. IV.

De pura et simplici intentione.

Hic codex parcensis h. cessat ab inscriptionibus, unde et apparet, quod si in aliquibus codd. desunt inscriptiones, non id ex auctoris animo sed ex amanuensis neglectu ortum habuit.

1. nulla bona actio te impediet. a. nulla bona te impedient. h. — Et liber sanctae doctrinae tibi esset. q. doctrinae esset. a.
2. A corpore exuitur. a. d. i. o. a. torpore c. e. g. h. l. m. q.
3. Externam accipit consolationem a. e. g. h. i. l. m. o. internam. c. d.

Cap. V.

1. Non possumus nobis ipsis nimis credere. a. g. h. l. m. r. non debemus. c. d. e. i. o. q. — Saepe etiam non advertimus. a. c. d. e. g. i. l. m. o. saepe enim. h. — Et passione. g. passione saepe movemur. a. interdum. c. d. e. g. i. l. m. o. — Non est, quod de aliis graviter iudicaret. a. non esset. c. d. e. g. h. i. l. m. o. q. r.
2. Sui ipsius curam omnibus curis anteponit. a. c. d. e. g. i. l. m. seipsum. h. — Si debes habere pacem. a. c. e. g. h. i. l. m. q. r. si velis, ut debes, habere pac. d. o. — Oportet quod totum adhuc postponas. a. g. h. m. r. op. quod totum postponas. c. d. e. i. o. q. op. qu. totum mundum adhuc postp. l.
3. Aliquod temporale. a. aliquid. c. d. e. g. i. l. m. o. q. r. — Nisi pure, Deus aut de Deo sit. a. c. e. g. i. l. m. aut aliquid de Deo sit. d. o. aut quod de Deo sit. h. r.

Cap. VI.

1. Habebis laetitiam. a. r. habebis semper. c. — Suaviter requiesces. a. q. r. sin autem. h. — Si cor tuum te non reprehendat. a reprehendit. c. d. e. i. m. o. q. — reprehenderit. g. h. l. r. — Mali nunquam habent. a. c. mali enim. h. — Nec internam sentiunt pacem c.
2. Sic enim gloriari, est gloriari in cruce Domini. Brevis gloria etc. a. et cet. si enim gloriari est, gloriare in cruce Domini; quia brevis etc. h. — Datur et accipitur. a. c. e. g. i. l. m. q. r. quae ab hominib. accipitur. d. o. — Mundi gloriam semper comitatur tristitia. a. l. m. r. sequitur. c. d. e. i. o. q. mundi gloria semper comitatur tristitia laeta tristitia. h. — Qui desiderat . . curat. a. et cet. desiderant . . curant. h.
3. Contentus et pacatus a. g. h. l. m. r. et pacatus. c. d. e. i. o. q. — Si laudaris . . vituperaris a. et cet. lauderis . . vitupereris h. — Nec melior. m. maior. cēt. — Deo teste. a. et cet. te teste. h. — Quid de te loquantur homines foris. a. et cet. quid de te loquatur foris. h. Deus autem intuetur in corde. d. o. Deus autem in corde. cet. — Deus autem pensat intentiones. a. g. h. l. m. Deus vero cogitationes pensat. c. d. e. i. o. q. Deus vero pensat cogitationes et intentiones r.
4. Ambulare cum Deo, nec aliqua ect. c. d. e. i. o. q. cum Deo intus. nec. a. g. h. l. m. deintus. r.

Cap. VII.

1. Dilectum propter dilectum. a. d. pro dilecto. c. e. g. h. i. l. m. o. dilectum omniaque pro dilecto. q. — Fallax et instabilis. a. g. h. m. r. fallax est et instab. c. d. e. i. o. q. Amicum tibi retine. a. c. d. e. i. o. amicum retine. h. amicum tene tibi g. l. m.
2. Teneas te apud Iesum. a. et. cet. te ergo mitte apud Iesum. h. — Deberet libenter tecum habitare a. c. e. g. h. i. l. m. q. r. vellet. d. o.
3. Plus enim homo nocivior est sibi. a. et cet. magis enim homo nocivus est sibi. c. — Adversarii sui. a. et. cet. adversarii. r. adversarii eius l.

Cap. VIII.

1. Consolatio vilis est. a. g. h. l. m. exterior consolatio. c. d. e. i. o. — Felix hora, quando Iesus vocat. a. et cet. felix homo, quem. h.

2. Quam si totum perderes mundum. a. c. e. g. m. perdas. d. o. —
Et ditissimus qui bene est cum Iesu. a. et econverso ditiss. qui bene
cum Iesu conversatur. r.
3. Ad quem tunc fugies. a. g. m. ad quem fugies. c. d. e. h. —
Quem tunc quaeris a. quaeres. cet. — Dilectus specialis. a. et
cet. dilectus et specialis. d. o.
5. Implicamento. a. etc. impedimento c. d. — Praeventus et tractus.
a. d. h. o. intractus. c. e. i. m. r. attractus g. l.

Cap. IX.

3. In Deo trahere. a. in Deum c. d. — Super consolationes suas. o.
4. Nec alienum viam Dei expertis. a. in via Dei expertis. o.
5. Si interdum in fervore, et interdum in frigiditate sumus. a. etc. si
interdum in frigiditate sumus. d. o. — Venit spiritus. a. et cet.
Christus. h.
6. Tunc non est. a. etc. tunc. enim h. — Abnegatio mei a. et cet.
nostri. h.

Cap. X.

1. Quid quaeris. a. g. l. m. cur. c. d. e. h. i. o. q. r.
2. Magna confidentia d. o. confidentia sui cet. — Origini h. fontali
origini cet.
3. Nec affecto contemplationem quae ducit in elationem. desunt. h. —
Relinquendum me. a. et cet. delinquendum me. h.
4. Summum non stat cum infimo. d. sine infimo. cet. — Pleni
virtute et gratia coelesti, non inanis gloriae cupidi h. pleni
veritate et gratia coelesti non sunt inan. glor. cup. cet. — In
ipsum tendunt. a. g. in idipsum. c. d. h. l. m. o. q. r.
5. Nimis vile. a. c. d. e. i. o. minus vile. h. q. nullum parvum datum
aut munus vile. l. m. r. n

Cap. XI.

1. Miracula. a. vincula. h. — Multi Iesum diligunt. a. multum. h. —
Se absconderit . . reliquerit. a. absconderet . . relinqueret. h. Ies.
se ab eis absconderit. o.
4. Raro tam spiritualis aliquis. a. h. raro invenitur tam spirit. c. d. —
Qui ab omnibus sit nudatus. a. qui omnib. sit. nudatus. c. d. e.
g. h. i. m. o. q. — Omnem substantiam suam, adhuc nihil est.
a. c. et cet. om. sust. su. pro hac nuditate, adhuc nih. est. d. —

Si poenitentiam magnam. h. si fecerit poenit. mag. a. et cet. — Exiguum est. a. et cet. nihil est. h. — Devotionem magnam et virtutem nimis ardentem. a. virtutem mag. et devot. nimis ardent. c. d. e. g. h. i. l. m. o. q. r. — Multum sibi deest. a. c. e. g. etc. multum deest. d. — Ut omnibus relictis, se relinquat. a. et cet. ut omnia et se relinquat. d. o.

5. Non grande ponderet quod grande aestimari possit. a. c. d. e. i. o. q. quod. grandis existimari possit. l. m. quod aestimari possit. g. quod grande aestimari posset. r. — Cum bene feceritis omnia. h. cum feceritis omnia. Caet. — Servum se inutilem. i. servum inutilem se pronunciet. Caet. — Nudus. d. m. o. pauper spiritu. r. nudus spiritu. cet. — Nemo tamen isto ditior. a. c. d. e. i. o. q. r. nemo isto ditior. g. m. nemo in Deo doctior. l.

Cap. XII.

1. Ab auditu. a. auditione. cet. — Confirmaverunt. h. transformaverunt. m. conformaverunt. cet.
2. Ab omnibus. h. ab hostibus. cet. Summa virtus. h. q. virtus summa. m. summa virtutis. a. c. e. i. r. sum. virtutum. d. o. virtutis summa. g. l. — Protectio et perfectio sanctitatis. h. perfectio sanctitatis cet. — Ut et tu tuam portes. a. d. i. o. r. ut tu etiam portes. g. m. portares c. ut et tu portes tuam crucem. e. ut etiam portes l. — Si mortuus fuerit h. si cum illo mortuus fuerit. a. si commortuus fuerit cet.
3. In moriendo totum. h. totum jacet. cet. — Altiozem viam supra, nec securiorem viam infra. a. altiozem vitam supra, nec securiorem infra. d. altior. viam sup. nec secur. infra. l. o. et cet. altiozem viam nec securiorem. h. — Nisi semper aliquid pati debere aut sponte. a. etc. ni per aliquid pati aut sponte. h.
4. A Deo derelinqueris. d. o. — Excitaberis h. exercitaberis cet. — Crux ergo. a. etc. igitur. g. l. m. enim. c. — Ubicunque cucurreris. a. etc. quocunque. d. o. — Temetipsum tecum portas d. o.
6. Quamdiu in hoc mundo humaniter vixit. h. quamdiu vixit. a. g. l. m. r. quamdiu in hoc mundo vixit. c. d. e. i. o. q. sp. — Hanc regiam viam, quae est via crucis. h. quae est via sanctae crucis. r. hanc. reg. viam sanctae crucis a.
7. Erras, si aliud quaeris. q. r. erras. erras. a. c. d. e. g. i. l. m. o. erras, erras, et profecto erras. h. — Altiores saepe cruces invenit. a. etc. graviores cruces invenit. l. altiores sibi cruces invenit.

- d. o. — Fructum sibi maximum. a. d. maxime. o. Convertitur. a. convertit. d. o. — Non est illud. a. g. l. m. non est istud hominis virtus. c. e. i. q. non est hominis virtus, sed grat. chr. quae tanta. d. o. — Quae tanta aegre potest et agit. h. quae tanta potest et agit. cet. — Tibi. h. q. ditioni tuae. a. c. d. e. g. i. l. m. r. — Sed nec inimicum diabolum. a. sed. nec diabolum. d. o. — Cruce Christi signatus. a. o. Iesu cruce sign. l. m. Pro tui amore crucifixi. h. pro te ex amore crucifixi cet. — Varia incommoda. a. innumera. o. — Ubicunque latueris. a. ubic. etiam. l. — Si amicus eius esse, et partem cum eo habere desideras. a. si amicus eius vis esse et part. d. o. — Facias ipse in talibus. h. cum talibus. cet. — Ad futuram gloriam promerendam. a. gloriam quae revelabitur in nobis promer. l. m. — Etiam si solus omnes passiones posses sustinere. a. c. d. e. i. l. etiam si solus omnes posses sustin. g. h. q. r. etiam si omnes solus posset. m. Quando advenerit. h. ad hoc veneris. a. c. d. e. g. i. l. m. q. pervenies. r. — Quod tribulatio tibi dulcis est et sapit. a. quod tribulat. sit tibi dulcis et sapiat. l. quod tibi tribulationes dulces sunt et sap. d. o. — Bene tecum esse aestima. a. bene tecum aestima esse. d. o. — Quamdiu pati tibi grave est. a. quamdiu vero pati. r. quamdiu pati grave tibi est. d. o.
12. Securatus a. d. o. securus. m. — De nullo contrario patiendo. a. d. i. q. r. malo sustinendo. m. adverso pat. c. e. contrario sustinendo. g. l. — Perpetue. a. c. d. e. g. i. l. o. q. perpetuo. m. r.
13. Quanta quoque aedificatio esset. a. quanta aedific. esset. prox. m. — Commendant. d. o. recommendant. a. et cet. — Cum multi graviora patiantur. m. patiuntur. cet.
14. Scias pro certo. a. g. l. m. r. scito. c. d. e. i. o. q. — Quia morientem te oportet. a. c. e. g. i. l. oporteat. d. o. quod mori te oportet. m. r. — Et quanto quisque. a. e. et quanto quis. r. quia quanto. h. et quanto plus quisque. c. d. g. i. l. m. o. q. — Ad portandum pro Christo adversa. a. et cet. pro Christo fortiter. h. — Non meritum nostrum et profectus status nostri stat in. l. non enim stat merit. cet.
15. Siquidem melius aliquid et utilius. a. si enim melius aliquid et utilius. c. e. si enim melius aliquid aliud et util. d. o. si quidem mel. aliq. et util. l. m. Equidem si aliquid. mel. util. r. —

Omnesque sequi eum cupientes. a. omnesque eum sequi cupientes. cet. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. a. et cet. — oportet nos intrare in regnum Dei per multas tribulationes. ad quod regnum nos perducatur, qui in Trinitate perfecta vivit et regnat. Amen. h. — Expliciunt admonitiones ad interna trahentes. c. e. i. Explicit pars. 2a libelli de reformatione hominis. d. Explicit liber 2us. g. m. r. Explicit liber 2us huius operis. o. Expliciunt admonit. ad interiora trah. pro secunda parte huius libri. q. — Incipiunt capitula libri sequentis, scilicet tertii r.

(Materia porro tractatur et absolvitur.)

Die Benedictiner-Colonie Neu-Engelberg in Conception, im Staate Missouri, Nordamerika; gegründet 8. Dezember 1873.

(Von P. Adalbert Vogel, Stiftsarchivar zu Engelberg in der Schweiz.)

(Schluss.)

IV.

Kehren wir nach Conception zurück. Am Feste der unbefleckten Empfängnis Mariä 1873 war das neuerbaute Missionshaus eingeweiht, am Vorabende vor der Weihnachtsvigil von P. Frowin und den ersten Ordenscandidaten bezogen worden. In der Mitternachtsstunde des Geburtsfestes unseres Herrn wurde in dem bescheidenen Kirchlein zu Conception zum erstenmale öffentlich das hl. Officium gebetet, das seither nie verstummt ist und, so Gott will, nie mehr verstummen wird.

Am Neujahrstage 1874 wurde das erste Noviziat eröffnet; vier Cleriker- und drei Brüder-Novizen erhielten das Ordenskleid unseres hl. Vaters. Mit dieser kleinen, aber eifrigen und opferwilligen Genossenschaft begann P. Prior das klösterliche Leben nach der Regel des heil. Benedictus, das canonische Chorgebet und den regelmässigen Gottesdienst. Gebet und ascetische Uebungen, Erlernen des Choralgesanges, Erklärung der hl. Regel, Einführung in den Geist der kirchlichen Liturgie — das war es, womit die Morgen-